

WESP Jeugdzorg
Componistenlaan 79-81
2215 SP VOORHOUT
T 0252-372053
F 0252-371152
E jeugdzorg@wespweb.nl
W www.wespweb.nl

November 2004

Eigen Kracht conferenties

Jaarcijfers 2003

Colofon

- Titel: Eigen-kracht conferenties. Jaarcijfers 2003
- Auteur: Fiet van Beek, onderzoeksbureau WESP
(www.wespweb.nl)
- Opdrachtgever: Eigen Kracht *Centrale*
(www.eigen-kracht.nl)
- Met dank aan: Machteld Guijt, Rob van Pagée, de regiomanagers van Eigen Kracht en de Eigen-kracht coördinatoren die in 2003 een Eigen-kracht conferentie hebben afgerond.

©2004 WESP BV

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van WESP BV.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de krachtens art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 verschuldigde vergoeding vooraf met WESP BV overeen te komen en te voldoen. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze rapportage in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot WESP BV te wenden.

No part of this report may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from WESP BV.

Inhoudsopgave

1. Opzet van het onderzoek	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Onderzoeksvragen	5
1.4 Methode van onderzoek	7
1.5 Verloop van het onderzoek	7
1.6 Terminologie	9
2. Verwijzing naar Eigen Kracht	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Aantal verwijzingen	11
2.3 Wachtlijst	11
2.4 Verwijzers	11
2.5 Duur hulpverlening	12
2.6 Achtergrondproblematiek	13
2.6.1 Problemen	13
2.6.2 Zorgen en vragen	13
2.7 Achtergrondkenmerken kinderen	15
2.7.1 Aantal	15
2.7.2 Leeftijd	15
2.7.3 Geslacht	16
2.7.4 Etniciteit	16
2.7.5 Verblijfplaats	16
2.8 Samenwerking tussen verwijzer en Eigen Kracht coördinator	16
3. De Eigen-kracht conferentie	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Aantal Eigen-kracht conferenties	19
3.3 Geen Eigen-kracht conferentie	20
3.4 De Eigen-kracht conferentie	21
3.4.1 Duur en voorbereiding	21
3.4.2 Locatie	21
3.4.3 Tijdstip	22
3.4.4 Duur	23
3.4.5 Aantal deelnemers	23
3.4.6 Aantal afwezigen	25
3.4.7 Taal	25
3.4.8 Resultaat	26
4. Tevredenheid verwijzers	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Informatie	27
4.3 Waardering Eigen-kracht conferentie	28
4.4 Waardering plan	29
4.5 Waardering Eigen-kracht coördinator	30

4.6 Waardering Eigen-kracht region-manager	31
4.7 Overige opmerkingen en suggesties	32
5. Tevredenheid deelnemers uit familie en sociaal netwerk	35
5.1 Inleiding	35
5.2 Informatie	35
5.2.1 Informatie door de Eigen-kracht coördinator	35
5.2.2 Informatie door de verwijzer	37
5.3 Meewerken aan een oplossing	39
5.3.1 Vragen	39
5.3.2 Zeggen	40
5.3.3 Meewerken aan de oplossing	40
5.4 Waardering Eigen-kracht conferentie	41
5.5 Waardering plan	43
5.6 Waardering coördinator	44
5.7 Overige opmerkingen en suggesties	45
6. Samenvatting en conclusies	49
6.1 Inleiding	49
6.2 Verwijsgedrag	49
6.3 Resultaat en verloop Eigen-kracht conferentie	50
6.4 Tevredenheid verwijzers	51
6.5 Tevredenheid deelnemers uit familie en netwerk	51
Literatuurlijst	53

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

Sinds begin 2001 worden er in Nederland op beperkte schaal Eigen-kracht conferenties gehouden. Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel, waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van kinderen in hun familie te kunnen oplossen. In dit proces wordt meestal nauw samengewerkt met een verwijzende instelling, echter het is niet de professional maar de familie die een plan bedenkt. Bij de uitvoering van dit plan worden zowel hulpbronnen van binnen als buiten de familie benut (van Beek, 2003a).

Eigen Kracht is de Nederlandse naam voor 'family group conferencing'^a. Het model is nieuw voor Nederland, maar uitgetoet en met succes ingevoerd in landen als Nieuw Zeeland, Australië, VS, Groot Brittannië en Zweden (zie ondermeer Budford, Merkel-Holguin, Nixon, 2003). Inpassing van het model in Nederland vergt een cultuuromslag in de jeugdzorg (projectvoorstel Eigen-kracht conferentie, 2000; van Pagée, 2001).

Eigen Kracht is voor Nederland relatief nieuw. Vanaf het begin is de invoering gevolgd met onderzoek en zijn gegevens verzameld die van belang zijn voor de implementatie van het Eigen-kracht model. Eerder werden de resultaten van 2001 en 2002 gepubliceerd (van Beek, 2003a, 2003b; van Beek en Gramberg, 2003). Dit verslag bevat de jaarcijfers 2003.

1.2 Doel

Het doel van het onderzoek is tweeledig. Het gaat enerzijds om het achterhalen van feitelijke gegevens in 2003 rond verwijsgedrag, aantallen Eigen-kracht conferenties en gang van zaken tijdens de conferenties. Dit teneinde een gedegen onderbouwing te kunnen geven van relevante achtergrondvariabelen ten behoeve van mogelijke onderzoeks- en implementatievragen die men nu en in de toekomst zou kunnen hebben ten aanzien van het functioneren van Eigen-kracht conferenties.

Daarnaast gaat het om het verkrijgen van inzicht in de mate van tevredenheid van deelnemers aan Eigen-kracht conferenties in 2003 over de Eigen-kracht conferentie. Oftewel: hoe waarderen verwijzers en leden van familie en sociaal netwerk het deelnemen aan een Eigen-kracht conferentie.

1.3 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen met betrekking tot het verwijsgedrag zijn:

- welke personen of organisaties verwijzen naar Eigen Kracht?
- wat is de reden van de verwijzing? Over welke vraag dient een plan gemaakt te worden?

^aNiet te verwarren met 'familienetwerkberaad' zoals beschreven door Portengen, 2002

- wat is de achterliggende problematiek van de verwezen gezinnen? Hoe lang is er hulpverlening in deze gezinnen?
- Om hoeveel kinderen gaat het? Van welke leeftijd, geslacht, etniciteit? Waar verblijven deze kinderen?

De onderzoeksvragen met betrekking tot het resultaat van de inzet van Eigen Kracht zijn:

- hoeveel tijd zit er tussen het moment van verwijzing en het daadwerkelijk starten van de voorbereiding van de Eigen-kracht conferentie? Is er sprake van een wachtlijst? Zo ja, hoe lang is de wachttijd?
- hoe vaak leidt een verwijzing naar Eigen Kracht tot een familiebijeenkomst (Eigen-kracht conferentie)? Hoeveel tijd zit er tussen het moment van verwijzing en het houden van de Eigen-kracht conferentie?
- als een verwijzing niet tot een Eigen-kracht conferentie leidt, wat is daarvan dan de reden? Zijn er effecten van de inzet van Eigen Kracht in deze zaken?
- hoe vaak slagen families erin binnen een Eigen-kracht conferentie een plan te maken?
- hoe vaak worden deze plannen als veilig geaccepteerd door de verwijzer?
- in hoeverre bevatten de plannen een evaluatiemoment?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de Eigen-kracht conferentie zijn:

- hoeveel mensen nemen deel aan een Eigen-kracht conferentie? Wat is hun positie ten opzichte van het kind? Welke professionals?
- hoe vaak komen mensen niet op de Eigen-kracht conferentie, terwijl zij daarvoor wel zijn uitgenodigd? Hoe vaak worden potentiële deelnemers uitgesloten door de Eigen-kracht coördinator?
- waar en wanneer worden Eigen-kracht conferenties gehouden? In welke taal?
- hoe lang duren Eigen-kracht conferenties?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van de verwijzer zijn:

- aan welke informatie over de Eigen-kracht conferentie hebben verwijzers behoefte?
- in hoeverre zijn verwijzers voldoende geïnformeerd?
- hoe waardeert de verwijzer de Eigen-kracht conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waardeert de verwijzer het plan dat in de Eigen-kracht conferentie wordt gemaakt? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waardeert de verwijzer de samenwerking met Eigen Kracht? Welke factoren spelen in die beoordeling een rol?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van leden van familie en sociaal netwerk zijn:

- aan welke informatie over de Eigen-kracht conferentie hebben zij behoefte?
- in hoeverre zijn zij voldoende geïnformeerd? Door wie?
- in hoeverre hebben zij inbreng kunnen hebben tijdens de Eigen-kracht conferentie?
- hoe waarderen zij de Eigen-kracht conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waarderen zij het plan dat in de Eigen-kracht conferentie wordt gemaakt? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waarderen zij de contacten met de Eigen-kracht coördinator? Welke factoren spelen in die beoordeling een rol?

1.4 methode van onderzoek

Onderzoek feitelijke gegevens

Het onderzoek naar de feitelijke gegevens heeft plaatsgevonden door analyse van schriftelijke bronnen. Er is een vragenlijst voor Eigen-kracht coördinatoren ontwikkeld (zie bijlage 1). In deze vragenlijst staan vragen over de verwijzing, de Eigen-kracht conferentie en het verloop van de zaak indien het niet tot een Eigen-kracht conferentie is gekomen. Elke Eigen-kracht coördinator die met een zaak gestart is, is gevraagd na afronding hiervan het registratieformulier in te vullen. Het formulier werd vervolgens rechtstreeks naar WESP gestuurd.

In het registratieformulier staan zowel open als gesloten vragen. Om deze gegevens te kunnen verwerken is een analysekader ontwikkeld. Teneinde de voornamelijk rechte tellingen te kunnen maken zijn de gegevens ingevoerd in Quatro Pro. De antwoorden op de open vragen zijn deels gecategoriseerd en geteld, deels woordelijk uitgetypt en geanalyseerd.

Vanwege de waarborging van de privacy van de familieleden, is de Eigen-kracht coördinatoren gevraagd niet de namen van de betrokkenen op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie de verschillende betrokkenen tot het kind staan.

Onderzoek tevredenheid

Het onderzoek naar de tevredenheid van de deelnemers heeft plaatsgevonden door analyse van twee schriftelijke vragenlijsten. Eén vragenlijst is na afloop van de Eigen-kracht conferentie verspreid onder de verwijzers, de andere vragenlijst onder de (volwassen) deelnemers uit familie en sociaal netwerk.

Vanwege de waarborging van hun privacy, is de deelnemers niet gevraagd hun personalia op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie zij staan tot het kind of de kinderen voor wie de Eigen-kracht conferentie is gehouden. Andere achtergrondkenmerken zijn niet gevraagd om herkenbaarheid te voorkomen en te bevorderen dat de deelnemers zich vrij zouden voelen om hun eigen mening te geven.

De enquêtes zijn los van elkaar geanalyseerd. De vragenlijst voor de verwijzers (zie bijlage 3) bestaat uit acht vragen. De vragenlijst voor de overige deelnemers (zie bijlage 4) uit elf vragen. Vrijwel elke vraag heeft zowel een gesloten als een open deel. Het gesloten deel betreft een ja/nee/ten dele keuzemogelijkheid of een rapportcijfer. Van alle antwoorden op de gesloten vragen zijn rechte tellingen gemaakt. In een aantal gevallen is het gemiddelde rapportcijfer berekend en wordt de spreiding rondom dit gemiddelde aangegeven.

In het open deel hebben de respondenten in hun eigen woorden een toelichting gegeven op dit oordeel. Deze antwoorden zijn letterlijk uitgetypt en vervolgens geanalyseerd. Per vraag zijn de antwoorden geclassificeerd. Tenslotte zijn per onderwerp enkele typerende en aansprekende opmerkingen geselecteerd.

1.5 Verloop van het onderzoek

Om de ontwikkelingen goed te kunnen volgen heeft de onderzoeker in 2003 de vergaderingen bijgewoond van het regio-manageroverleg. Daarin wisselen de managers ervaringen uit, vindt het contact met de landelijke organisatie plaats, worden trends gesignaleerd en gaan zij bij elkaar te rade over moeilijke kwesties en implementatiezaken. Van deze bijeenkomsten wordt in

dit rapport geen verslag gedaan. Wel is gebruik gemaakt van de tijdens de overleggen opgedane kennis over de werkwijze van Eigen Kracht.

Onderzoek feitelijke gegevens

In 2003 is het registratieformulier (zie bijlage 1) aan alle Eigen-kracht coördinatoren gestuurd die met een Eigen-kracht conferentie zijn gestart. Hen is gevraagd het formulier zo spoedig mogelijk na het afronden van de zaak op te sturen. Onder het afronden van de zaak verstaan we hier het moment dat een Eigen-kracht conferentie werd gehouden of het moment dat duidelijk werd dat het om welke reden dan ook niet tot een Eigen-kracht conferentie zou komen. Het merendeel van de formulieren werd binnen een maand na het afronden van de zaak naar WESP opgestuurd. Slechts een enkele keer was het nodig een rappel te sturen.

Dit verslag van de jaarcijfers 2003 gaat over alle zaken die in 2003 werden afgerond, in totaal 84 zaken. Een deel van deze zaken werd in 2002 gestart. De op 31-12-2003 nog lopende zaken zijn in dit onderzoek niet meegenomen. Er heeft geen selectie van zaken plaatsgevonden; de uitkomsten geven derhalve een representatief beeld van de in 2003 gehouden Eigen-kracht conferenties.

Onderzoek tevredenheid

De vragenlijsten zijn uitgereikt aan deelnemers van alle in 2003 gehouden Eigen-kracht conferenties. De vragenlijsten en de daarbij behorende gefrankeerde antwoordenvolp werden meteen na afloop van de Eigen-kracht conferentie uitgedeeld door de Eigen-kracht coördinator van de betreffende conferentie. Verwijzers kregen een andere vragenlijst dan de leden van de familie en netwerk (zie bijlage 3 en 4). De vragenlijsten zijn aan de volwassen deelnemers meegegeven en aan enkele bijna-volwassen jongeren. Hoewel de bedoeling was dat alle deelnemers persoonlijk een vragenlijst in zouden vullen, is het een aantal keren voorgekomen dat coördinatoren één vragenlijst per (echt)paar hebben meegegeven met de vraag dit samen in te vullen.

Naar schatting heeft de helft van de inzenders uit familie en netwerk hun vragenlijst ter plaatse ingevuld en meegegeven aan de Eigen-kracht coördinator. De rest zond de antwoordenvolp zelf naar de onderzoekers. De vragenlijsten van de verwijzers werden vrijwel allemaal rechtstreeks naar de onderzoekers gestuurd.

In 2003 zijn er 53 Eigen-kracht conferenties gehouden, waarvan de verwijzer drie maal geen professional maar een familielid/bekende was. Onder de verwijzers/professionals van deze zaken zijn 51 vragenlijsten uitgezet; soms twee per situatie omdat er meerdere verwijzers waren. Hiervan zijn er 48 vragenlijsten geretourneerd. Dat is een hoge respons: 94 %.

Onder de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk zijn 434 vragenlijsten verspreid. Hiervan zijn er 293 vragenlijsten geretourneerd; dat is een respons van 68 %. Aangezien de gemiddelde respons op enquêtes onder gebruikersgroepen op circa 37 % ligt, is dat een relatief hoge respons. We gaan er vanuit dat voor beide doelgroepen de uitkomsten representatief zijn.

1.6 Terminologie

Met de invoering van het fenomeen 'Eigen Kracht' hebben ook nieuwe termen hun intrede gedaan. Voor een goed begrip volgt hieronder een beknopte beschrijving van deze terminologie^b.

Eigen-kracht conferentie:

een werkwijze om familie de verantwoordelijkheid te laten houden voor ingrijpende beslissingen bij problemen binnen de familie. Het geeft hen de gelegenheid zelf een plan te maken met gebruikmaking van eigen mogelijkheden en ondersteuning van buiten te betrekken. Centraal in deze werkwijze staat een 'familiebijeenkomst' waarin familie en leden van het netwerk gezamenlijk een plan maken voor de toekomst. (zie ook de fasen van een Eigen-kracht conferentie)

Eigen-kracht Centrale:

landelijke stichting die de Eigen-kracht conferenties uitvoert en de invoering van Eigen-kracht conferenties entameert en ondersteunt. De Eigen-kracht *Centrale* verzorgt de werving, selectie en opleiding van coördinatoren en sluit contracten af met de coördinatoren voor de duur van een conferentie. Verwijzers kunnen een 'Eigen-kracht conferentie' inhuren bij de Eigen-kracht *Centrale*.

Eigen-kracht coördinator:

medewerker die in nauw overleg met de betrokken familie een Eigen-kracht conferentie organiseert en faciliteert. Een Eigen-kracht coördinator is een onafhankelijke persoon die verbonden is aan de Eigen Kracht *Centrale* en niet in dienst is bij of op de een of andere manier werkzaam is voor een beslissingsbevoegde of hulpverlenende instantie.

Eigen-kracht regio-manager:

medewerker die in dienst is van een organisatie die voor een regio Eigen Kracht helpt invoeren. Verwijzers nemen contact op met de regio-manager als zij een Eigen-kracht conferentie overwegen. De regio-manager kan hen helpen te beoordelen of een Eigen-kracht conferentie in die situatie een geschikt middel is, hoe de vraagstelling zou moeten luiden, welke hulpverleners betrokken zijn en weet hoe de financiering geregeld kan worden. De regio-manager schakelt een coördinator uit dat gebied in om de conferentie te gaan voorbereiden en zorgt voor de directe ondersteuning. De regio-manager onderhoudt contacten met de coördinatoren in die regio en stemt af met de landelijke Eigen-kracht *Centrale*.

Verwijzer:

degene die, meestal namens een hulpverleningsinstelling, de mogelijkheid van een Eigen-kracht conferentie aan de familie aanbiedt.

Familie en sociaal netwerk:

directe en verder afstaande bloedverwanten en andere voor hen belangrijke personen. Denk aan familieleden, burens en vrienden.

^b Bron: Handboek Eigen-kracht conferenties (2002) en de folders van de Eigen Kracht *Centrale*.

Fasen van een Eigen-kracht conferentie:

voorbereiding	periode voorafgaand aan de 'familiebijeenkomst'
informatie-fase	eerste deel van de 'familiebijeenkomst' waarin professionals informatie verstrekken aan familie en netwerk.
besloten tijd	tweede deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie en de leden van het sociaal netwerk de benodigde informatie hebben verkregen, verlaten de verwijzer, andere hulpverleners en de coördinator de ruimte, waarna de familie beraadslaagt en een plan maakt.
presentatie van het plan	derde deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie een plan heeft gemaakt, worden de coördinator en de verwijzer binnengeroepen en presenteert de familie het plan. De verwijzer accepteert het plan tenzij duidelijk is dat de veiligheid van het kind niet gewaarborgd is, dan wel dat het plan niet wettig is.

2 Verwijzing naar Eigen Kracht

2.1 Inleiding

Eigen-kracht conferenties zijn nieuw in Nederland en nog niet in het hele land beschikbaar. In 2003 konden hulpverleners (verwijzers) in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Gelderland, Noord-Holland (stad Amsterdam en 't Gooi) en Zuid-Holland om een Eigen-kracht conferentie vragen.

Een verwijzer die een zaak aanmeldt bij Eigen Kracht, krijgt te maken met de regio-manager. De regio-manager zoekt een Eigen-kracht coördinator die zo goed mogelijk bij de familie past en vervolgens start de coördinator met de voorbereiding.

2.2 Aantal verwijzingen

Hulpverleners die overwegen gebruik te maken van een Eigen-kracht conferentie, nemen meestal eerst contact op met de regio-manager van Eigen Kracht in hun werkgebied. Voor zover nodig informeert de regiomanager de hulpverlener over doel en werkwijze van Eigen Kracht. In elk geval wordt de zaak doorgesproken om een indruk te krijgen of een Eigen-kracht conferentie een geëigend middel is. De regiomanager gaat ook na of de familie daadwerkelijk de ruimte van de hulpverlener krijgt om een eigen plan te maken. Hierna besluit de hulpverlener om de zaak al dan niet naar Eigen Kracht te verwijzen.

In 2003 zijn er 119 nieuwe verwijzingen naar Eigen Kracht gedaan. Daarvan worden in deze jaarrapportage alleen de zaken beschreven die ook in 2003 zijn afgerond, vermeerderd met de zaken die in 2002 zijn gestart en in 2003 werden afgerond (n=84).

2.3 Wachtlijst

De verwijzingen die hulpverleners in 2003 naar Eigen-kracht hebben gedaan, konden meteen in behandeling genomen worden. De regio-managers beschikte over voldoende Eigen-kracht coördinatoren. In alle gevallen is een Eigen-kracht coördinator binnen twee weken gestart met de voorbereiding van de conferentie. Eigen Kracht kende dus geen wachtlijsten.

2.4 Verwijzers

Het grootste deel van de verwijzingen (68 %) is afkomstig van een bureau Jeugdzorg. Van deze verwijzingen is 49 % afkomstig van de afdeling vrijwillige hulpverlening en 51 % van de afdeling jeugdbescherming van het bureau Jeugdzorg.

Het komt drie maal voor dat een familie zichzelf naar Eigen Kracht verwijst; deze mensen hadden via via van Eigen Kracht gehoord en namen zelf contact op om een conferentie te kunnen krijgen.

Verwijzers:	
Jeugdbescherming (voogd/gezinsvoogd)	29
Hulpverlener (vrijwillig kader)	28
Gezondheidszorg (GGZ/RIAGG/GGD/polikliniek)	8
Raad voor de Kinderbescherming/AMK	5
Familielid of bekende	3
Vrouwenopvang	2
School	1
Anders	2
Onbekend	6
<i>Totaal</i>	<i>84</i>

2.5 Duur hulpverlening

Duur van de bestaande hulpverlening aan de aangemelde gezinnen:

	Totaal
0 tot 1 jaar	19
1 tot 2 jaar	10
2 tot 5 jaar	17
5 - 10 jaar	16
meer dan 10 jaar	5
onbekend	17
<i>Totaal</i>	<i>84</i>

Circa een op de 4 gezinnen krijgt een Eigen-kracht conferentie aangeboden in het eerste jaar dat zij met hulpverlening te maken hebben. Bijna een derde heeft 1 tot 5 jaar contact met hulpverleners. Een kwart heeft al meer dan 5 jaar contact met hulpverleners. Het merendeel van de gezinnen heeft dus al geruime tijd contact met hulpverleners.

2.6 Achtergrondproblematiek

2.6.1 Problemen

Als hulpverleners een zaak naar Eigen Kracht verwijzen, wordt hen door Eigen Kracht gevraagd een 'formulier verwijzing' in te vullen (zie bijlage 2). Hierop kunnen zij gegevens invullen over de huidige situatie van het aangemelde gezin. Zij omschrijven die op eigen wijze en maken melding van de in hun beleving belangrijkste kwesties en achtergrondproblematiek.

Op basis hiervan is onderstaande rubricering gemaakt, die niet uitputtend is maar wel enigszins aangeeft om welke problemen het gaat.

	Totaal
Gedragsproblemen kind	23
Dood/ziekte	15
Onmacht en overbelasting ouders	13
Verslaving ouders	11
Mishandeling/geweld	11
Ouders geen huis/geldproblemen	9
Echtscheidingsperikelen	8
Psychiatrische problemen ouders	8
Problemen op school	7
Diversen	13
Onbekend	7
<i>Totaal</i>	<i>125^c</i>

2.6.2 Zorgen en vragen

Op het 'formulier verwijzing' formuleren verwijzers de reden van hun verwijzing en de vraag (of vragen) die zij aan de familie willen voorleggen. Zij beschrijven hun zorgen over de situatie van de kinderen en benoemen concreet de zorgpunten.

Deze (open) vragen die zij over deze zorgen formuleren zijn belangrijk omdat zij het uitgangspunt van de Eigen-kracht conferentie zijn. De vragen worden voorgelegd aan de deelnemers uit de familie en het netwerk. Op basis hiervan maakt de familie een plan. Bij de acceptatie van het plan door de verwijzer spelen de vragen wederom een rol; de verwijzer checkt of het door de familie opgestelde plan een antwoord is op de geformuleerde vragen.

^c Dit getal is hoger dan 84 (=aantal onderzochte zaken), doordat er meerdere malen meer dan een probleem per situatie genoemd wordt.

Doordat vijf maal de vraag in het registratieformulier niet is ingevuld, is van 5 van de 84 zaken onbekend welke vraag of vragen er zijn geformuleerd. In de overige 79 zaken zijn 113 vragen voor de families geformuleerd. Dat is 1,4 vragen per situatie.

De vragen gaan over:

	Totaal
opvoeding	37
woonplek: waar moet het kind wonen?	37
omgangsregeling	10
hoe de jongere te begeleiden naar zelfstandigheid?	5
gedrag van het kind	4
onderwijs	4
diversen	16
<i>totaal</i>	<i>113</i>

De meeste vragen gaan over waar het kind moet wonen (33 %) en de opvoeding (33%). De andere vragen worden -op een enkele uitzondering na- gesteld in combinatie met een woon- of opvoedingsvraag.

Voorbeelden van vragen over opvoeding zijn:

- Wie gaat voor de kinderen zorgen als moeder is overleden?
- Hoe kan moeder bij de opvoeding geholpen worden?
- Wat is er nodig om ervoor te zorgen dat de kinderen weer naar moeder kunnen?
- Welke steun heeft oma nodig?
- Hoe kan vader ontlast worden?
- Wat neemt de verantwoordelijkheid op zich als moeder tijdelijk uitvalt?
- Hoe de relatie tussen moeder en de kinderen en stiefvader en de kinderen te verbeteren?
- Hoe kan kind veilig en goed opgroeien? Wat is daarvoor nodig?
- Welke steun is nodig zodat de kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en de ouders meer aan zichzelf toekomen?

Voorbeelden van vragen over wonen zijn:

- Waar kan het kind wonen om een nieuw leven te beginnen?
- Waar is de beste woonsituatie voor het kind na het internaat?
- Waar kunnen de kinderen tijdelijk wonen?
- Waar kan het kind wonen na overlijden moeder?
- Waar kunnen de kinderen veilig en verantwoord opgroeien?

Voorbeelden van vragen over onderwijs zijn:

- Hoe wordt bezoek aan school en dagopvang geregeld?
- Hoe schoolverzuim tegen te gaan?

Voorbeelden van vragen begeleiding naar zelfstandigheid zijn:

- Hoe kan kind leren om op een goede manier voor zichzelf te zorgen?
- Wat en wie is daarvoor nodig?
- Hoe gaat de begeleiding er uit zien als kind 18 is?

Voorbeelden van vragen rond het gedrag van het kind zijn:

- Welke hulp heeft kind nodig bij problemen (politiecontacten)?
- Hoe is te voorkomen dat kind wederom crimineel afglijdt?

Voorbeelden van vragen rond omgangsregelingen zijn:

- Hoe kan het kind een relatie opbouwen met vader en moeder?
- Als het kind bij moeder gaat wonen, hoe kan vader dan contact met het kind onderhouden?
- Hoe wordt het bezoek aan moeder geregeld?
- Hoe kunnen de kinderen contact houden met elkaar, familie en netwerk?

Voorbeelden van diverse vragen zijn:

- Waar kunnen de kinderen op een prettige plek een weekend per twee weken en een deel van de vakantie doorbrengen?
- Hoe kunnen de ouders en de gezinsvoogd beter samenwerken?
- Wat te doen nu het plan van de eerste Eigen-kracht niet is uitgevoerd?
- Hoe kan de relatie beëindigd worden zonder huiselijk geweld?
- Wie wordt er voogd?

2.7 Achtergrondkenmerken kinderen

2.7.1 Aantal

In 3 van de 84 zaken, waren geen kinderen betrokken. Dit waren kwesties rondom huiselijk geweld tussen partners zonder kinderen.

Bij de overige 81 zaken ging het om in totaal 131 kinderen waar zorgen om zijn, dat is gemiddeld 1,6 kind per verwijzing.

2.7.2 Leeftijd

leeftijd	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	?	Tot.
aantal	3	3	5	7	9	3	7	6	4	7	9	10	7	8	10	12	11	7	2	1	131

Onbekend	01	(1 %)
0-4 jaar	27	(21 %)
5-12 jaar	53	(40 %)
13-18 jaar	50	(38 %)
Totaal	131	(100 %)

2.7.3 Geslacht

Het gaat om 65 meisjes (49,6 %) en 63 jongens (48,1 %). Van 3 kinderen is het geslacht niet bekend, dat wil zeggen: op het registratieformulier vermeld.

2.7.4 Etniciteit

Van de helft van de kinderen zijn beide ouders in Nederland geboren. De andere helft heeft minimaal één ouder die buiten Nederland geboren is. Meest voorkomend zijn Surinaams, Antilliaans, Marokkaans en Roma.

Etniciteit van de kinderen:

	Aantal
beide ouders Nederlands	61
een of beide ouders niet in Nederland geboren	59
onbekend	11
<i>Totaal</i>	<i>131</i>

Voorkomende niet-Nederlandse achtergronden zijn: Afghaans, Afrikaans, Antilliaans, Armenisch, Braziliaans, Dominicaans (republiek), Duits, Hindoestaans, Indonesisch, Israëlijsch, Kaapverdiaans, Marokkaans, Moluks, Roma, Surinaams, Tsjechisch, Turks.

2.7.5 Verblijfplaats

Iets meer dan de helft van de aangemelde kinderen woont thuis bij (een van) de ouders. De verblijfplaats van de kinderen bij de verwijzing naar Eigen Kracht:

Tuiswonend bij (een van de) ouders:	73	(56 %)
Bij familie:	30	(22 %)
In pleeggezin (geen familie):	6	(5 %)
Crisis- of leefgroep:	14	(11 %)
Anders	5	(4 %)
Onbekend:	<u>2</u>	<u>(2 %)</u>
<i>Totaal:</i>	<i>131</i>	<i>100 %</i>

2.8 Samenwerking tussen verwijzer en Eigen-kracht coördinator

Tijdens de voorbereiding van de Eigen-kracht conferentie is een goede samenwerking en afstemming tussen verwijzer en Eigen-kracht coördinator van belang. Om enigszins zicht te krijgen op hoe deze samenwerking beleefd wordt, is zowel aan de verwijzer als aan de Eigen-kracht coördinator gevraagd een 'rapportcijfer' te geven voor de samenwerking. Verwijzers beoordeelden de samenwerking gemiddeld als goed en geven de Eigen-kracht coördinator een 8 (zie ook hoofdstuk 4).

De Eigen-kracht coördinatoren beoordelen de samenwerking met de verwijzer gemiddeld met een 7,5. Van de 74 coördinatoren die deze vraag hebben ingevuld, geven er 35 de samenwerking een onvoldoende. Het laagste cijfer 1 wordt twee maal gegeven. Er worden ook heel hoge cijfers uitgedeeld; zo wordt er 6 maal een 10 gegeven en 12 keer een 9.

De ervaringen zijn dus uiteenlopend. De coördinatoren maken melding van verwijzers die enthousiast meewerken, van goede wil zijn, een goede inbreng hadden tijdens de Eigen-kracht conferentie en met wie zij tijdens de voorbereiding een goed contact hebben gehad. Maar zij zijn ook verwijzers tegen gekomen die slecht bereikbaar zijn, een dubbele agenda hadden en het gezin in kwestie onvoldoende ruimte lieten. Of afwezige verwijzers zonder vervanger.

3 De Eigen-kracht conferentie

3.1 Inleiding

Een Eigen-kracht conferentie wordt voorbereid door een Eigen-kracht coördinator. Deze heeft geen hulpverlenende of inhoudelijke taak. Hun opdracht is 'slechts' het organiseren van de Eigen-kracht conferentie. Dat doen zij door de familie en de verwijzer over de mogelijkheden en werkwijze van een Eigen-kracht conferentie te informeren en ervoor te zorgen dat zij op een bepaald moment bij elkaar komen voor de Eigen-kracht conferentie. De coördinator bepaalt de tijd en plaats en is verantwoordelijk voor de logistiek in overeenstemming met de wensen van de familie. De coördinator is belast met een verantwoorde uitvoering van de Eigen-kracht conferentie en lost voorkomende problemen op. De coördinator is niet aanwezig bij het overleg van de familie in de besloten tijd (zie ook hoofdstuk 1.6) Aan het eind van de conferentie legt de coördinator de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het plan bij de familie en de betrokken verwijzer(s). Het einde van de Eigen-kracht conferentie betekent ook het eind van de betrokkenheid van de coördinator bij de familie.

3.2 Aantal Eigen-kracht conferenties

In totaal werd er 2003 een start gemaakt met 119 Eigen-kracht conferenties. In de onderzoeksperiode werden 84 zaken afgesloten. Van deze 84 zaken kwam het 53 maal tot een conferentie, d.w.z. familie en bekenden kwamen bijeen om een plan te maken. 31 maal werd de voorbereiding gestaakt voordat er een conferentie werd gehouden.

	Vorbereiding leidt tot EKC	Vorbereiding gestaakt: geen EKC	Totaal afgerond in 2003
Groningen	4	2	6
Friesland	6	4	10
Drenthe	3	3	6
Overijssel	2	2	4
Gelderland	12	3	15
Noord-Holland (incl A'dam)	18	13	31
Zuid-Holland	7	4	11
Diversen	1	-	1
<i>Totaal</i>	<i>53</i>	<i>31</i>	<i>84</i>

In 31 van de 84 zaken (37 %) is wel de voorbereiding gestart, maar kwam het niet tot een familiebijeenkomst. Dat betekent dat 63 % van de verwijzingen in 2003 daadwerkelijk leidde tot het houden van een Eigen-kracht conferentie (N=84).

Viermaal werd voor de tweede keer een Eigen-kracht conferentie gedaan over een zelfde kind. Eenmaal was er behoefte aan een nieuw plan doordat het eerste plan niet was uitgevoerd. Tweemaal wilde de familie het plan verder uitwerken. Eenmal is de reden onbekend. Deze vier '2^e' conferenties werden afgesloten met een (herzien) plan.

3.3 Geen Eigen-kracht conferentie

Eenendertig maal werd de voorbereiding gestaakt en kwamen familie en verwijzer(s) niet bij elkaar in een Eigen-kracht conferentie.

Hier volgt een overzicht van de redenen:

Reden	Aantal	Bijzonderheden
familieleden maken zelf een plan	11	acht maal zonder hulpverlener, drie maal met verwijzer
ouder en/of kind wil niet	5	resp. 4 moeders, 2 vaders, 2 stiefvaders en 1 kind
onvoorziene verandering in omstandigheden, waardoor vraag niet meer van toepassing	5	gedrag kinderen veranderd; kinderen kunnen toch bij oma blijven wonen etc.
familierelaties te zwaar beschadigd	3	
geen overeenstemming over vraagstelling	2	
uitspraak rechter	2	
diversen	3	conflict ouder met verwijzer; geen netwerk; eerst testen
<i>Totaal</i>	<i>31</i>	

In 5 van de 31 zaken wijzen (stief)ouders een Eigen-kracht conferentie af. De reden hiervan is onbekend, d.w.z. niet genoteerd op het registratieformulier.

In 11 andere situaties wordt de familie tijdens de voorbereiding dermate actief dat een officiële Eigen-kracht conferentie niet meer nodig is. Men komt op eigen initiatief bij elkaar, formuleert zelf een plan of schakelt hulp in die eerder niet werd ingeroepen. Vijf maal vindt tijdens de voorbereidingsperiode een wijziging in omstandigheden plaats waardoor de Eigen-kracht conferentie niet meer nodig is.

In de 31 zaken waarin uiteindelijk geen conferentie is gehouden, hebben de Eigen-kracht coördinatoren met 215 personen contact onderhouden. Dat is 6,9 per zaak. De meest voorkomende contacten waren met de ouders (17 %), de kinderen (16 %), andere familieleden (27 %), en professionals waaronder de verwijzer (28 %).

3.4 De Eigen-kracht conferentie

Van de 84 zaken die in 2003 werden afgerond, kwam het 53 maal tot een conferentie. Over deze 53 Eigen-kracht conferenties gaat het in de komende paragrafen (N=53).

3.4.1 Duur van voorbereiding

Als een zaak verwezen is naar Eigen-kracht start de Eigen-kracht conferentie met de voorbereiding. Deze loopt tot de dag van de Eigen-kracht conferentie. Meer dan de helft van de Eigen-kracht conferenties (55 %) wordt binnen 2 maanden gerealiseerd; driekwart binnen drie maanden. De voorbereiding van 1 op de 5 Eigen-kracht conferenties neemt langer dan drie maanden in beslag.

duur voorbereiding Eigen-kracht conferentie:

	Aantal	Aantal in %
0-1 maand	11	21 %
1-2 maanden	18	34 %
2-3 maanden	12	22 %
meer dan 3 maanden	11	21 %
Onbekend	1	2 %
Totaal	53	100 %

3.4.2 Locatie

De coördinator overlegt met de familie waar de conferentie gehouden wordt. Zij kiezen meestal voor een voor hen bekend wijk- of kerkgebouw. De familie kiest zelden voor een kantoorlocatie, zoals een hulpverleningsinstelling.

Locaties:

Soort	Aantal
Wijk- en kerkgebouw	30
Hotel/restaurant	9
Hulpverleningsinstelling	1
School	2
Diversen	9
Onbekend	2
<i>Totaal</i>	<i>53</i>

De families kiezen voor deze locaties vanwege het feit dat zij de ruimtes kennen en gezellig vinden. Verder speelt de bereikbaarheid en de centrale ligging een rol.

3.4.3 Tijdstip

Circa de helft van de Eigen-kracht conferenties werd op een doordeweekse dag gehouden, de andere helft in het weekend.

	Aantal
Doordeweeks	26
Weekend	24
Onbekend	3
<i>Totaal</i>	<i>53</i>

Wat het tijdstip van de dag betreft, de meeste families kiezen voor overdag. Bij een deel is de conferentie overdag begonnen en doorgegaan tot in de avond.

	Aantal
Overdag	27
's Avonds	13
Overdag/ 's avonds	3
Onbekend	10
<i>Totaal</i>	<i>53</i>

3.4.4 Duur

Aan de Eigen-kracht coördinatoren is gevraagd hoe lang de Eigen-kracht conferentie heeft geduurd. Het gaat hierbij niet om de tijd die bijvoorbeeld aan voorbereiding besteed is, maar alleen om de tijd die de bijeenkomst van familie, netwerk en verwijzer(s) in beslag genomen heeft. Het blijkt dat iets meer dan de helft van de Eigen-kracht conferenties 1 tot 5 uur beslaat. Veertig procent duurt 5 tot 8 uur.

Duur Eigen-kracht conferentie:

Tijd in uren	Aantal
1 tot 3	10
3 tot 5	19
5 tot 8	21
8 tot 10	2
Onbekend	11
<i>Totaal</i>	53

Het tweede deel van de Eigen-kracht conferentie is de besloten tijd. Hierin zijn familie en netwerk met elkaar aan het beraadslagen. Onderstaande tabel geeft weer hoeveel tijd zij hiervoor nodig hebben gehad. Voor de meeste families was 1 tot 3 uur 'onder elkaar' voldoende.

Duur besloten tijd:

Tijd in uren	Aantal
0 tot 1	7
1 tot 3	27
3 tot 5	13
5 tot 8	5
Onbekend	1
<i>Totaal</i>	53

Bij twee conferenties kwam de familie er niet in 1 bijeenkomst uit en werd op korte termijn een tweede bijeenkomst gepland. In het kader van dit onderzoek is deze tweede bijeenkomst als aparte Eigen-kracht conferentie beschouwd.

3.4.5 Aantal deelnemers

In totaal hebben 717 personen deelgenomen aan de 53 Eigen-kracht conferenties. Dit aantal is uitgezonderd de Eigen-kracht coördinator en een eventueel aanwezige tolk, aangezien zij alleen facilitair aanwezig zijn en geen inhoudelijke inbreng hebben. Bij de 'kleinste' conferentie

waren 6 deelnemers aanwezig, de 'grootste' telde 34 aanwezigen. Gemiddeld waren 13,6 personen per Eigen-kracht conferentie aanwezig.

De aanwezigen zijn onder te verdelen in drie categorieën: familie, sociaal netwerk en professionals. Onderstaande tabellen laten zien hoe zij vertegenwoordigd waren in de Eigen-kracht conferenties. Van de aanwezigen is 63 % familie, 16 % is van het sociaal netwerk en 21 % professional.

Aanwezige familieleden (volwassenen):

Soort familielid	Aantal
kinderen	153
ouders	72
stiefouders	13
grootouders	51
ooms/tantes	114
neven/nichten	22
overige familie ^d	26
<i>totaal</i>	<i>451</i>

Aanwezigen uit sociaal netwerk:

Soort netwerk	Aantal
vrienden	91
anderen	17
<i>totaal</i>	<i>118</i>

De hier bedoelde vrienden zijn voornamelijk vrienden van de ouders. Met anderen wordt ondermeer bedoeld: burens, oppas, kerkcontacten.

^dOverige familieleden zijn ondermeer stiefoms en -tantes en overgrootouders.

Aanwezige professionals:

Soort professional	Aantal	Gemiddeld per conferentie (N=53)
verwijzer	48	
school	19	
anderen	81	
<i>totaal</i>	<i>148</i>	

Anderen zijn hier ondermeer: psychiater, hulpverlener, advocaat, notaris, pleegouder, politie, leerplichtambtenaar, vertrouwenspersoon, groepsleider, diëtist.

3.4.6 Aantal afwezigen

Honderdzevenendertig personen waren wel uitgenodigd, maar kwamen niet op de Eigen-kracht conferentie. Het betreft 111 familieleden en 26 vertegenwoordigers van organisaties. Van 35 personen is niet uit het registratieformulier op te maken waarom zij niet hebben deelgenomen. Van afwezige familieleden van wie wel bekend is waarom zij niet kwamen, worden ondermeer als redenen genoemd: detentie, weigert medewerking, ziekenhuisopname, vakantie, geen tijd, emotioneel te belastend, werk, ziekte. Van afwezige professionals van wie wel bekend is waarom zij niet kwamen, worden als redenen genoemd: geen tijd, geen interesse, zwijgplicht, vakantie of vrije dag, andere verplichtingen, niet buiten kantooruren beschikbaar, bang precedent te scheppen, ziekte.

Eenentwintig personen werden door de Eigen-kracht coördinator uitgesloten van de conferentie. Drie vaders, 1 opa en twee oma's waren niet welkom omdat zij de veiligheid van de andere deelnemers in gevaar konden brengen (gewelddadigheid) of omdat andere deelnemers hun aanwezigheid niet aankonden (o.a. vanwege voormalig geweld). Twee kinderen werden uitgesloten omdat de familie voorzag dat de bijeenkomst voor hen een traumatische ervaring zou zijn. Daarnaast waren 5 personen niet welkom vanwege een ernstige ruzie met een of meerdere deelnemers. Drie personen waren niet welkom vanwege mogelijk beschamen van de vertrouwelijkheid: het kind verwachtte dat deze vriendinnen van moeder over de conferentie zouden gaan roddelen.

Tweemaal besloot een Eigen-kracht coördinator een familielid niet uit te nodigen vanwege het feit dat de persoon in kwestie al jaren uit beeld was. Van 5 andere familieleden staat wel op het registratieformulier vermeld dat zij niet uitgenodigd zijn, maar de reden daarvan is niet uit het formulier op te maken.

3.4.7 Taal

De voertaal van 41 conferenties was alleen Nederlands. In 8 conferenties werd Nederlands en een andere taal gesproken, bijvoorbeeld Arabisch, Arameens, Berbers, Engels, Papiamento en Spaans. In 2 conferenties werd alleen Turks gesproken. Van 2 conferenties is onbekend welke taal er werd gesproken.

Meestal werd, waarschijnlijk vanwege de aanwezigheid van Nederlandse hulpverleners, in de informatie-fase in elk geval ook Nederlands gesproken. In het besloten deel, waarin de familie

'onder ons' is, werd meerdere malen alleen een eigen niet-Nederlandse taal gesproken of een dialect.

Op het registratieformulier is niet gevraagd naar de aanwezigheid van een tolk. Het is daardoor niet bekend hoe vaak een er gebruik gemaakt is van de diensten van een tolk. Vier Eigenkracht coördinatoren maken uit eigener beweging melding van de aanwezigheid van een tolk.

3.4.8 Resultaat

Van de 51 van de 53 onderzochte Eigenkracht conferenties is uit het registratieformulier op te maken wat het resultaat was. In 47 zaken (92 %) slaagden familie en netwerk er in om het in één bijeenkomst eens te worden over een plan en in 3 situaties (6 %) was een tweede bijeenkomst nodig om tot een plan te komen. Eenmaal (2 %) slaagde familie en netwerk er niet in om het eens te worden. In deze zaak werd de verwijzer erbij gevraagd en kwam men met behulp van de hulpverlener wel tot een plan.

Alle plannen werden als veilig voor het kind beoordeeld door de verwijzers en als zodanig geaccepteerd als uitgangspunt voor de verdere hulpverlening. Daarbij uiteraard de drie zaken uitgezonderd waarin de familie zelf als 'verwijzer' optrad.

In 88 % van de plannen die de familie gemaakt heeft, is een afspraak gemaakt over een evaluatiemoment. Twaalf procent van de families hebben geen afspraak over een evaluatiemoment gemaakt.

Van de families die voornemens zijn te evalueren wil bijna de helft met de familie onderling evalueren. Evenveel families spreken af de evaluatie met de verwijzer of een andere professional te doen. Van hen wil eenderde dat de Eigenkracht coördinator hierbij betrokken is.

4 Tevredenheid verwijzers

4.1 Inleiding

Na de Eigen-kracht conferentie is een tevredenheidsenquête aan de verwijzers gegeven of gestuurd (zie bijlage 3). Het gaat hier alleen om de verwijzers-professionals (n=51). De drie verwijzers-familieleden kregen een andere enquête (zie bijlage 4 en hoofdstuk 5). Van de verwijzers-professionals hebben 48 personen (94 %) de enquête ingevuld en geretourneerd.

4.2 Informatie

Gevraagd is aan welke informatie over Eigen Kracht de verwijzer behoefte had. Genoemd wordt informatie over:

- de eigen inbreng en rol van de verwijzer;
- de gang van zaken tijdens de Eigen-kracht conferentie;
- wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt.

Er blijkt vooral behoefte te zijn aan informatie over de eigen rol. Verwijzers willen graag weten wat er van hen wordt verwacht en hoe de taakverdeling tussen de Eigen-kracht coördinator en de verwijzer is.

Daarnaast stelt men prijs op informatie over de algemene procedures en het wie-wat-waar-wanneer van hun specifieke Eigen-kracht conferentie.

Enkele uitspraken die de respondenten als toelichting gaven:

'Wat er precies zou gebeuren. Wat mijn rol zou zijn. Wat er uit zou komen en aan welke eisen dat zou moeten voldoen.'

'Hoe Eigen Kracht in zijn werking gaat. Wat de rol van de hulpverleners daarin is. Op welke termijn een bijeenkomst georganiseerd kon worden.'

'Hoe alles in zijn werk gaat'

Een zestal mensen schrijft dat Eigen Kracht voor hen helemaal nieuw is en wil meer weten over wat Eigen Kracht inhoudt en welk doel het heeft. Een drietal verwijzers laat weten dat zij al eerder ervaring hebben opgedaan met Eigen Kracht, zodat ze het klappen van de zweep inmiddels kennen.

'Vanaf de start van onze samenwerking is de informatie uitstekend. In den beginne folders ontvangen en volledig op de hoogte gebracht door de regiomanager en de Eigen-kracht coördinator. Voor mij van groot belang vanwege onbekendheid met dit project. Ik ben nog steeds "lerende".'

'Dit was mijn vierde conferentie en ik raak er vertrouwd mee'

Op de vraag of de verwijzer voldoende informatie heeft gekregen van de Eigen-kracht coördinator, antwoordt 89 % met ja en 11 % met nee (N=47).

De verwijzers die 'nee' invulden hebben vooral informatie gemist over hun rol en positie.

4.3 Waardering Eigen-kracht conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de verwijzers over de Eigen-kracht conferentie als geheel, is hen gevraagd de bijeenkomst een rapportcijfer te geven. Op een na hebben alle verwijzers deze vraag ingevuld (N=47). Het hoogste cijfer dat wordt gegeven is een 10, het laagste een 4 (tevens de enige onvoldoende). Gemiddeld geven de verwijzers de Eigen-kracht conferentie een meer dan ruime voldoende: een 7,7.

Positieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- bereiken van de doelen (resultaat);
- medewerking/motivatie van de familie;
- opkomst van familie en bekenden;
- verantwoordelijkheid lag bij de familie;
- duidelijke informatie vooraf voor hulpverlener en familie;
- snel en doelmatig;
- prettige sfeer;
- gelegenheid voor ieder om mening te geven;
- organisatie;
- de ruimte;
- voorbereiding;
- het maken van afspraken;
- samenwerking met de coördinator;
- deskundigheid van de coördinator;
- betrokkenheid coördinator.

Negatieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- doordrukken mening van dominant persoon;
- locatie;
- aanwezigheid van kinderen;
- het was lang en laat;
- roken;
- afwezigheid van bureau Jeugdzorg;
- afwezigheid van sommige familieleden;
- te weinig sturing door coördinator bij acceptatie plan.

Verwijzers die de Eigen-kracht conferentie een 6 geven, schrijven:

'Het is nuttig geweest omdat het weer een stap verder is in de hulpverlening. De familie heeft de vrije hand gekregen en is er zelf niet uitgekomen. Hopelijk staan ze nu meer open voor begeleiding van buitenaf.'

'Bureau Jeugdzorg heeft de aansturing (voorbereiding) van die dag gemist. Werd veel aan de familieleden overgelaten.'

Een ander licht toe waarom het een 7 geworden is:

'Het verliep aardig, organisatie was goed, ambiance goed gekozen -behalve het vele roken-, eten lekker. Dit voor zover de randvoorwaarden. Het resultaat was goed, iedereen werkt goed mee.'

Vier respondenten komen tot hetzelfde cijfer, een 8, maar om verschillende redenen:

'Mijn verwachtingen (of doelstellingen) lagen hoog: dat het familienetwerk van de jeugdige en de jeugdige zelf meer regie zou gaan nemen over wat er met de jeugdige moet gebeuren de komende jaren richting zelfstandigheid en dat de volwassenen over hun onderlinge conflicten zouden kunnen heenstappen. Toch dacht ik dat er niets uit zou komen. Het resultaat was voor mij boven verwachting.'

'Goed georganiseerd. Goede coördinator met verwachte effect'

'Goed initiatief om netwerk zelf aan het werk te zetten. Ook om te zien dat de betrokkenheid van de familie en vrienden groot is.'

'Omdat alle partijen goed op de hoogte waren van wat er te gebeuren stond. Er een open sfeer was. De coördinator goed de afspraken bewaakte (respect, uit laten spreken etc). Er door iedereen heel hard gewerkt is.'

4.4 Waardering plan

Het gaat in een Eigen-kracht conferentie om het maken van een plan voor een of meerdere kinderen. Dat plan is bedoeld om de situatie van het kind of het gezin te verbeteren. Het plan wordt gemaakt door de familie en wordt voorgelegd aan de verwijzer. Het is tevens het uitgangspunt voor de verdere samenwerking tussen familie en verwijzer. Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de verwijzers over het -niet door hen zelf maar door familie gemaakte- plan is de verwijzers gevraagd ook voor dit onderdeel een rapportcijfer te geven. Op twee na hebben alle verwijzers dit gedaan (N=46). Het hoogste cijfer dat wordt gegeven is een 10, het laagste een 2.

Gemiddeld geven zij het plan dat tijdens de Eigen-kracht conferentie gemaakt is een ruim voldoende: een 7,2.

Positieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- inbreng en medewerking familie aan het plan;
- duidelijkheid van het plan;
- haalbaarheid van het plan;
- meetbaarheid van het plan;
- compleet plan (alle punten benoemd);
- samenwerking aan het plan;
- belang van het kind staat voorop;
- voor de familie goed proces;
- wensen en ideeën van cliënt en familie verwerkt.

Negatieve elementen die in de beoordeling van het plan een rol spelen zijn:

- concreetheid van het plan;
- verantwoordelijkheid familie ten aanzien van het plan;
- haalbaarheid van het plan;
- niet alle items zijn in het plan benoemd;
- familieleden doen minder dan verwacht.

Er werd 6 maal een onvoldoende gegeven aan het plan. Een nadere check laat zien dat deze verwijzers het plan wel als veilig hebben geaccepteerd. Hun reden ligt niet in de twijfel aan de veiligheid. Zij twijfelen aan de haalbaarheid van het plan (2 maal), zouden zelf andere accenten gelegd hebben (1 maal), vinden het plan te weinig concreet (1 maal) of vinden dat bepaalde familieleden niet actief genoeg zijn geworden (1 maal). Van 1 verwijzer is de motivering van het cijfer niet bekend.

Een verwijzer die het plan een vijf geeft, licht toe:

'Dit cijfer heeft te maken met mijn eigen verwachting en de voorinformatie! Een hoop onderdelen van het plan zijn vragen (over alcohol, medicatie, onderzoek). Er waren ook duidelijke plannen bij, maar de meeste waren mijns inziens onvoldoende uitgewerkt, waardoor de kans van slagen minder wordt. Bijvoorbeeld: ze komt bij de familie logeren. Wie? Wat? Wanneer? Hoe laat? Vervoer? Etc. etc. Dan is het meetbaar.'

Twee uitspraken van verwijzers die een 7 geven:

'Eigenlijk zou het een 10 moeten zijn gezien de moeilijke situatie. Het is een 7 omdat ik er ook als hulpverlener naar kijk. Er zitten dan elementen in waar een wil is, maar of er een weg is moet nog blijken.'

'Het plan leek al van tevoren bedacht door een aantal familieleden. Tijdens de Eigen-kracht conferentie kwamen er toch nog een aantal verrassende oplossingen naar voren.'

Twee anderen vinden het plan goed en hebben een 8 gegeven:

'Aansluitend bij ideeën van familie waarin het welzijn van het kind centraal staat'

'Concreet, bereikbaar/haalbaar, gedragen door iedereen.'

4.5 Waardering Eigen-kracht coördinator

Tijdens de voorbereiding is een goede afstemming tussen verwijzer en Eigen-kracht coördinator van belang. Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de verwijzers over de samenwerking met de Eigen-kracht coördinator is wederom aan de verwijzers gevraagd een rapportcijfer te geven. Op een na hebben alle respondenten dit gedaan (N=47). Het hoogste cijfer dat wordt gegeven is een 10, het laagste een 5. Er zijn twee onvoldoendes gegeven. Gemiddeld waarderen de verwijzers de samenwerking met de Eigen-kracht coördinator als goed; ze geven hen een 8.

Positieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- informatief;
- deskundig; goed in organiseren;
- snel;
- goede samenwerking/overleg;
- open in communicatie;
- duidelijk;
- grote inzet;
- zorgvuldig omgaan met iedereen;
- goed bereikbaar;
- ondersteunend.

Negatieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- matige organisatie;
- onzekerheid: was eerste conferentie voor de coördinator;
- weinig flexibel;
- had beter geïnformeerd willen worden;
- coördinator was te druk;
- betere afstemming nodig voor mijn rol tijdens de conferentie.

'Een 5. We hadden beter moeten afstemmen met elkaar. Doordat we dit niet hadden gedaan ontstond er verwarring tussen ons over welke vragen ik mocht stellen (voordat ik het plan in ontvangst nam) en of ik ze wel mocht stellen.'

'Een 6. Ze deed haar best, koppelde veelvuldig terug, waardoor missers voorkomen zijn. Inzet oké, maar weinig lijn.'

'Een 7. Vriendelijk, communicatief, bereikbaar, prima!'

'Een 8. Er was goed overleg en de coördinator heeft de conferentie goed geleid.'

'Een 9. Zij heeft mij goed voorbereid en veel meer werk gehad aan het mobiliseren en bellen van iedereen.'

'Een 10. Voor zijn inzet, doorzettingsvermogen en ook voor de betrokkenheid. Goed georganiseerd en geduld met de familie.'

4.6 Waardering Eigen-kracht regio-manager

Als de regio-manager een Eigen-kracht coördinator heeft gevonden om de zaak uit te voeren, vindt er weinig contact meer plaats tussen regiomanager en verwijzer. Wellicht komt het daardoor dat relatief weinig verwijzers (N=33) geantwoord hebben op de vraag over de samenwerking met de regio-manager. Het is weliswaar bijna 70 %, maar flink minder dan bij de andere vragen. Een aanzienlijk aantal verwijzers geeft aan weinig tot geen contact met de regio-manager contactpersoon te hebben gehad.

Het hoogste cijfer dat voor de samenwerking met de regio-manager wordt gegeven is een 10, het laagste een 5. Gemiddeld waarderen zij de samenwerking met de Eigen-kracht regio-manager als goed; men geeft gemiddeld een 7,9.

Positieve elementen die in de beoordeling een rol spelen zijn:

- samenwerking/overleg;
- betrokken;
- bereikbaarheid;
- goed informatie over rolverdeling verwijzer en Eigen-kracht coördinator;
- steun en feed-back;
- snel gereageerd;
- goede manier van aanpak;
- goede ondersteuning.

Negatieve elementen in de beoordeling:

- regiomanager nam contact op met leidinggevende;
- meer aandacht voor mogelijke negatieve invloeden in een conferentie.

'Aanmelding gedaan en er was snel een coördinator. Niet echt mee samengewerkt, maar voor de snelheid wel een 9.'

'Alles verliep zeer vlot. Verder weinig contact mee gehad omdat de coördinator snel beschikbaar was.' (cijfer: 10)

'Er werd achteraf goed overlegd en de knelpunten besproken' (cijfer: 7)

'Open, eerlijke communicatie. Terugkoppeling van vragen uit de familie (voorbereiding). Elkaar weten te vinden.' (cijfer: 8)

4.7 Overige opmerkingen en suggesties

De vragenlijst wordt besloten met de vraag of de verwijzer nog opmerkingen of suggesties heeft. Meer dan de helft van de verwijzers (29 van de 48) maakt gebruik van deze mogelijkheid. Onderstaande opsomming omvat alle geplaatste opmerkingen in willekeurige volgorde.

Suggesties en inhoudelijke opmerkingen:

- coördinator en verwijzer moeten van tevoren het hele draaiboek samen doornemen;
- kost wel veel tijd;
- vrijdagmiddag 16.00 uur is niet zo'n geschikt tijdstip;
- zie meerwaarde van aanwezigheid plaatsner niet in, plan kan ook later besproken worden;
- in eerste deel functie en expertise van de aanwezigen duidelijker vertellen;
- meer informatie over wanneer Eigen Kracht stopt en de plaatsner verder gaat;
- mogelijkheid voor vervolgbijeenkomst met dezelfde coördinator;
- ervoor zorgen dat iedereen veel voor-informatie heeft, bijvoorbeeld folders bureau Jeugdzorg;
- duidelijkere handleiding voor het netwerk over 'hoe maak ik een plan';
- Eigen Kracht niet in weekend of vakantie plannen;
- goed overleg met alle hulpverleners is belangrijk;
- plan koppelen aan doelen;
- geschikte methode voor veel gezinnen, maar voor een aantal is deze hulpvorm niet geschikt;

- meer sturing op de dag zelf;
- meer duidelijkheid over de rolverdeling;
- brainstorm over de aanwezigheid van kinderen;
- goed middel om familie te betrekken bij het oplossen van probleem van hun kind;
- niet verstandig om hulpverleners na informatiedeel naar huis te sturen. Beter: samen starten en samen afsluiten
- samenwerking via email gaat goed;
- aanwezigen eerste fase moeten bondiger formuleren, kost zo teveel tijd.

Uitingen van (on)tevredenheid:

- de Simon Slootenprijs was absoluut verdiend;
- heeft me veel informatie opgeleverd;
- prima voorziening, goed voorbereid;
- ga zo door;
- leuke ervaring, zeer goed initiatief, veel positieve kracht vanuit netwerk gezien;
- voor herhaling vatbaar;
- ben erg tevreden;
- vooral doorgaan;
- motivatie voor Eigen Kracht is versterkt;
- goed initiatief.

Tot slot nog een aantal citaten van verwijzers:

'Ik vond het erg leuk maar de Eigen-kracht conferentie heeft me ook veel informatie opgeleverd waar ik anders nu (nog) geen weet van had gehad. Kijkend naar de tijdsinvestering, zal mijn leidinggevende wel vragen stellen.'

'De Eigen Kracht wordt gezien, althans zo kregen wij het uitgelegd, als een vorm van samenwerking die weinig/geen negatieve kanten kent. Helaas heb ik het anders ervaren. Kan nog anders uitpakken. Ik hoop het ten zeerste.'

'Het is positief en past prima in deze moderne maatschappij'

'Geweldig om mee te maken. Doet wel veel met systeem en kind. M mogelijk wel van slag door zoveel aandacht.'

'Graag wil ik nog brainstormen over de aanwezigheid van kinderen tijdens de conferentie. Vanuit jullie zit daar zeker ene visie achter. Graag wil ik als laatste meegeven dat ik het zeer gewaardeerd heb om ook bij jullie kwaliteit te ontmoeten.'

5 Tevredenheid deelnemers uit familie en sociaal netwerk

5.1 Inleiding

In 2003 zijn in totaal 53 Eigen-kracht conferenties gehouden waarbij familie en netwerk bijeen kwam. Gemiddeld waren er 13,6 deelnemers aan de bijeenkomsten, voor het merendeel familie en netwerk.

De resultaten die in dit hoofdstuk staan beschreven, zijn gebaseerd op de tevredenheids-enquêtes die door familie en netwerk zijn ingevuld (zie bijlage 4). Onder de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk zijn 434 vragenlijsten verspreid. Hiervan zijn er 293 vragenlijsten geretourneerd; dat is een respons van 68 %.

De groep respondenten die het tevredenheidsformulier heeft ingevuld, is als volgt samengesteld:

	absoluut aantal	percentage
kind	12	4,1
vader	13	4,4
moeder	15	5,1
neef/nicht	12	4,1
oom/tante	72	24,6
grootouders	36	12,3
vrienden	43	14,7
anders	47	16,0
onbekend	43	14,7
<i>totaal</i>	<i>293</i>	<i>100,0</i>

De respondenten zijn overwegend volwassenen. Het percentage kinderen is klein. Dat is niet verwonderlijk, gezien de manier waarop de enquête is opgesteld.

5.2 Informatie

Vooraf hebben de deelnemers contact gehad met de verwijzer en de Eigen-kracht coördinator. Het is de bedoeling dat de verwijzer het idee van de Eigen-kracht conferentie bij de deelnemers introduceert en de te bespreken vragen voorlegt. De Eigen-kracht coördinator bereidt vervolgens de Eigen-kracht conferentie voor. Er is de respondenten gevraagd naar hun behoefte aan informatie en in welke mate zij geïnformeerd zijn door respectievelijk de verwijzer en Eigen-kracht coördinator.

5.2.1 Informatie door de Eigen-kracht coördinator

Van de deelnemers die deze vraag hebben beantwoord (N=290), vindt 95 % dat zij voldoende informatie van de Eigen-kracht coördinator hebben gekregen, 5 % vindt het onvoldoende en heeft iets gemist.

Informatie waar men behoefte aan heeft en die men heeft gekregen:

- het doel van de conferentie;
- de inhoud van de conferentie;
- de gang van zaken tijdens de conferentie;
- hoe problemen op te lossen;
- de manier van begeleiden;
- wat er van mij als familielid verwacht wordt;
- wat ik kan betekenen voor het kind en de familie;
- wie er bij een conferentie betrokken worden;
- plaats van de kinderen tijdens de conferentie;
- de locatie van de conferentie;
- de uitgangspunten van Eigen Kracht (achtergrondinformatie);
- de mogelijkheden voor de familie;
- tijdsduur;
- de datum;
- wat instanties kunnen doen;
- juridische en financiële zaken;
- wat er aan de hand is, de problematiek van kind, ouders, familie;ADHD;
- status (rechtskracht) van het plan;
- de uitvoering van het plan;
- wat er met de kinderen gaat gebeuren.

Men heeft ten eerste behoefte aan informatie over de actuele situatie van het kind en ouders en de mogelijkheden voor hulp, ten tweede wat de gang van zaken is tijdens de Eigen-kracht conferentie, ten derde praktische informatie over de datum, locatie en de deelnemers van de conferentie, ten vierde over uitgangspunten van Eigen Kracht. Het merendeel van de deelnemers vindt dat men deze informatie in voldoende mate heeft gekregen. Op de vraag of men voldoende informatie heeft gekregen en waaraan behoefte was, geven een aantal respondenten de volgende antwoorden:

'Ja, hoe het praktisch in zijn werk zou gaan'

'Ja, over gezinsvoogd, schoolprestaties van de kinderen, opvoeding van mijn kinderen'

'Ja, wat wij als familie/bekenden kunnen betekenen voor de familie en voor het kind'

'Ja, wat er inhoudelijk besproken moet worden tijdens de conferentie. Het is in principe een heel simpel concept. Het invullen daarvan gebeurt tijdens de dag zelf.'

'Ja, uitleg van de conferentie, bedoeling van de hulpverlening, kracht van het opzetten van een plan.'

'Ja, de informatie die aangaf wat een Eigen-kracht conferentie inhoudt en wat de taak van de Eigen-kracht coördinator is.'

Uit de toelichting van de deelnemers is ook op te maken welke middelen de Eigen-kracht coördinator gebruikt om hen te informeren. Dat is in de eerste plaats mondelinge overdracht in een gesprek, al dan niet telefonisch. Verder worden veelvuldig de folder(s) genoemd. Minder frequent noemt men het gebruik van e-mail.

Een beperkt aantal deelnemers (5 %) heeft niet de informatie gekregen waar men wel behoefte aan had. Sommigen hadden meer willen weten over de situatie van het gezin waar het om draait. Ook zijn er respondenten die meer willen weten over wat er na de Eigen-kracht conferentie gaat gebeuren met de uitvoering van het plan.

Onderstaande opsomming omvat alle onderwerpen waarover men meer of beter geïnformeerd had willen worden.

- achtergrondinformatie over Eigen Kracht;
- actuele situatie van de kinderen;
- liever eerder info over de probleemstelling;
- de voorgeschiedenis van de kinderen; wanneer de EKC zou zijn;
- wie er zouden zijn;
- wat er van mij verwacht werd;
- meer informatie over wat instanties kunnen doen;
- de rol van pleegouders tijdens de EKC;
- wat er gebeurt als de afspraken in het plan niet nagekomen worden;
- status (rechtskracht) van het plan;
- wat er met het plan gaat gebeuren.

'Nee, de zorgvraag (probleemstelling) is tijdens 't bezoek van de Eigen-kracht coördinator niet duidelijk geformuleerd. Dat gebeurde pas op de uitnodiging voor de conferentie.'

'Nee, ik zou meer willen over wat er daadwerkelijk met het plan gebeurt en hoeveel kracht er aan ontleend wordt.'

'Nee, meer informatie over de verschillende mogelijkheden en wat deze dan voor gevolgen zouden inhouden, bijvoorbeeld juridisch en financieel.'

'Deels, niet op de hoogte wie er precies aanwezig zouden zijn'

5.2.2 Informatie door de verwijzer

Naast de Eigen-kracht coördinator is de verwijzer een bron van informatie voor de deelnemers. Eenentwintig respondenten hebben niet ingevuld of zij voldoende informatie van de verwijzer hebben gekregen. Van de overige deelnemers (N=272) is 86 % van mening dat men voldoende is geïnformeerd door de verwijzer, 14 % vindt van niet.

Informatie waar men behoefte aan heeft en die men heeft gekregen:

- het doel van de conferentie;
- de situatie van het betrokken kind en gezin;
- het vervolgtraject: uitvoering van het plan;
- randvoorwaarden voor het plan;
- ziektes en stoornissen;
- voorgeschiedenis;
- wie er op de conferentie zouden komen;
- de uitgangspunten van Eigen Kracht;
- wat instanties kunnen doen^e;

^e Instanties die hulp geven, bijvoorbeeld school, begeleid wonen, therapie, kinderrechter, pleegzorg, bureau Jeugdzorg, families first, crèche, voogdij, boddaert.

- tijdsduur;
- financieringsaspecten;
- wat er van mij als familielid verwacht wordt;
- het vervolgtraject bij mislukken;
- telefoonnummer in het weekend.

De informatie waar men behoefte aan heeft, is min of meer vergelijkbaar met de informatie die men wil van de coördinator. Bij de coördinator ligt het accent echter op de conferentie zelf; van de verwijzer wil men vooral dingen weten over de achtergronden van kind en gezin, informatie over ziektes en stoornissen en de mogelijkheden van hulpverlenende instanties.

'Ja, uitleg over het ziektebeeld. Er werd verteld waarom het mis ging de laatste keer dat moeder ziek was'

'Ja, ik heb de indruk dat ik alle voorwaarden en spelregels qua inhoud en stijl als informatie heb gekregen. Dat vond ik wel positief.'

'Zij kende de situatie uitstekend en heeft dat duidelijk gemaakt'

'Ja, hoe verder te gaan na de conferentie'

'Hoe instanties te werk gaan. Bijvoorbeeld het AJL en de kinderrechter.'

'Informatie over de mogelijkheden en onmogelijkheden. De wensen van de partijen.'

Informatie waar men behoefte aan heeft, maar die men niet van de verwijzer heeft gekregen:

- over wat instanties kunnen doen;
- over de opvoeding en de behoeftes van de kinderen;
- wat men al heeft gedaan;
- voorgeschiedenis van de kinderen;
- waar onpartijdig advies te krijgen is;
- welke ruimte er was voor het plan;
- over de situatie van de vader

'Nee, hulpverlener/verwijzer was ook onbekend met de Eigen-kracht conferentie'

'Nee voorgeschiedenis, aanleiding, ernst van de zaak, psychische toestand van de kinderen'

'Meer informatie over de verschillende mogelijkheden'

Een deel van de deelnemers heeft vooraf helemaal geen informatie van de hulpverleners of verwijzers gekregen en deze personen ook nooit gezien of gesproken. Het wordt afgekeurd als een verwijzer niet aanwezig is op de Eigen-kracht conferentie:

'Nee, kwam niet opdagen. De een was ziek, de ander zonder afzegging.'

5.3 Meewerken aan een oplossing

Het is de bedoeling dat in de Eigen-kracht conferentie iedereen een bijdrage levert aan het maken van het plan. Dat kan zijn door hulp aan te bieden, maar zeker zo van belang is het meedenken en meewerken tijdens het besloten gedeelte als de familie 'onder ons' is. Om enigszins een beeld te krijgen van de betrokkenheid van de deelnemers bij het besluitvormingsproces, is hen gevraagd in hoeverre zij hebben kunnen vragen en zeggen wat zij wilden en of zij vinden dat ze hebben kunnen meewerken aan een oplossing.

5.3.1 Vragen

Op de vraag "Heeft u tijdens de Eigen-kracht conferentie kunnen *vragen* wat u wilde?" hebben 10 respondenten niet geantwoord. Van de overigen (N=283) antwoordde 92 % met ja, 6 % met ten dele en 2 % met nee.

Positief vindt men:

- het verkrijgen van een antwoord;
- de ruimte die men kreeg om vragen te stellen; dat *iedereen* de ruimte kreeg om vragen te stellen;
- de tijd die er was om vragen te stellen;
- mogelijkheid alles op een rijtje te zetten;
- respect voor ieders mening;
- openheid, goede sfeer;
- efficiency: alle vragen bij elkaar.

Negatief vindt men:

- houding hulpverlener;
- door elkaar praten van familieleden;
- niet aanwezig zijn van hulpverlener die vragen kon beantwoorden.

Uitspraken van respondenten die hun antwoord hebben toegelicht:

'Doordat je met zo'n grote groep was, werden soms vragen gesteld waardoor duidelijk werd dat je vaak dezelfde zorgen deelde.'

'Iedereen kwam aan bod om vragen te stellen en iedereen hield elkaar ook in z'n waarde'

'Ten dele, de stichting Jeugdzorg ontbrak, wat ik erg jammer vond.'

'Tijdens het eerste gedeelte heb ik mijn vragen voldoende kunnen stellen aan de professionals. In het tweede gedeelte met de familie heb ik achteraf niet alles kunnen vragen in verband met emoties.'

'Iedereen kreeg voldoende tijd om te zeggen wat hij of zij wilde.'

5.3.2 Zeggen

Op de vraag "Heeft u tijdens de Eigen-kracht conferentie kunnen *zeggen* wat u wilde?" antwoordt 88 % met ja, 7 % met ten dele en 5 % met nee (N=279). Veertien respondenten hebben de vraag niet beantwoord.

Positief vindt men:

- mogelijkheid om te kunnen zeggen wat men vindt;
- gevoel te kunnen meewerken aan oplossing;
- mogelijkheid om na elk verhaal te kunnen reageren;
- de leiding en voorzitterschap van het gesprek;
- voldoende tijd;
- respect voor elkaar;
- openheid.

Negatief vindt men:

- het rekening moeten houden met veel gevoeligheden;
- aanwezigheid bepaalde deelnemers;
- afwezigheid bepaalde deelnemers waardoor eenzijdigheid in gesprek;
- ruzie tijdens de conferentie;
- onduidelijkheid over wat er met het gezegde gedaan wordt;
- niet voldoende over de oorzaak gesproken;
- door elkaar gepraat.

Uitspraken van respondenten die hun antwoord hebben toegelicht:

'Ja daar was ik op gespist. Eindelijk je hart luchten en je ei kwijt.'

'Ja, al is het wel belangrijk dat er bijvoorbeeld een neutraal familielid een beetje de discussie stuurt. Er kunnen heel veel emoties loskomen. Diegene zorgt ervoor dat alles in de juiste banen geleid wordt.'

'Ja, ik wilde graag bepaalde resultaat en doel bereiken. Het is me in grote mate gelukt. Nee, ik moest heel erg oppassen wat moet ik zeggen en hoe moet ik zeggen. Dat geeft een gevoel dat een soort zelfcensuur is (op zich niet erg!).'

'Ja, met uitzondering van de momenten dat de kinderen binnenkwamen. Sommige zaken lagen erg gevoelig en waren niet altijd voor kinderen bedoeld.'

'Nee, omdat sommige vragen al door iemand anders werden gevraagd wat ik wilde vragen.'

'Ja, mijn eigen tekst die ik op een blaadje had staan.'

5.3.3 Meewerken aan de oplossing

Op de vraag "Heeft u kunnen meewerken aan een oplossing?" hebben 11 respondenten niet geantwoord. Van de overigen (N=282) antwoordt 70 % met ja, 24 % met ten dele en 6 % met nee.

Positief vindt men:

- steun verlenen;
- raad geven;
- samen het probleem kunnen onderkennen;
- samen een plan maken;
- afspraken maken;
- informatie kunnen geven;
- eigen ervaring in kunnen brengen;
- luisteren naar elkaar;
- verbetering van de familierelaties;
- gesprek kunnen leiden.

Negatief vindt men:

- twijfels over uitvoering in de praktijk (haalbaarheid);
- niet eens met het plan.

Uitspraken van respondenten die hun antwoord hebben toegelicht:

'Ja, dat ik als back-up optreed als een van de pleegouders het even niet aan kan.'

'Ja natuurlijk, ik denk zelf dat mijn ideeën heel nuttig was, omdat ik thuis oudste kind ben kon ik mijn ervaring ook meenemen.'

'Ten dele. Aanbod voor opvang van de kinderen gedaan en het samen dingen gaan doen.'

'Nee, ik ben een kind en ik heb meegeluisterd en ik ben tevreden.'

'Ja door met elkaar een zo goed mogelijke oplossing te vinden en je eigen gevoelens van onmacht op een zijspoor te zetten en je toch weer voor de zoveelste keer in te zetten.'

'Nee, we staan achter de gekozen oplossing, maar zien deze op (korte) termijn niet haalbaar.'

'Ja, na het opzetten van het plan door familie en vrienden, is deze met de hulpverlening bespreken van beide kanten is er positief gereageerd.'

5.4 Waardering Eigen-kracht conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk over de conferentie als geheel, is hen gevraagd een rapportcijfer te geven. Twaalf deelnemers hebben dit niet gedaan.

De cijfers die gegeven zijn variëren tussen de 1 en 10. In totaal geeft 94 % van de respondenten een voldoende: een zes of hoger.

Gemiddeld geven de respondenten een 7,5 als rapportcijfer (N=281).

Positieve elementen die in de beoordeling een rol spelen:

- duidelijk doel;
- goede informatie gekregen;
- goed verzorgd;

- mogelijkheid zorg te delen;
- betrokkene goed op weg geholpen;
- goede begeleiding van coördinator;
- doeltreffendheid methode;
- kinderen zijn in de familie geplaatst;
- aanwezigheid neutraal persoon;
- goed plan tot stand gekomen;
- uitleg van coördinator;
- aanwezigheid van veel familie;
- aanwezigheid van hulpverleners;
- verantwoordelijkheid wordt bij de familie gelegd;
- inzet van iedereen;
- geen rechtbank nodig;
- goede sfeer.

Negatieve elementen die in de beoordeling een rol spelen:

- (tijdelijke) afwezigheid professionele, objectieve leiding;
- aanwezigheid van kinderen;
- te weinig familie aanwezig;
- niet iedereen was uitgenodigd;
- twijfels over uitvoering plan;
- tijdsdruk in voorbereiding;
- tijdsduur (te lang);
- kwam te weinig nieuws uit;
- langs elkaar heen praten;
- terugvallen in verwijten en irritaties;
- rommelige sfeer;
- dominantie door bepaalde personen;

De volgende citaten geven weer hoe de deelnemers tot hun oordeel kwamen:

'Omdat ik het een hele prestatie vindt, dat je met zoveel mensen in een relatief korte tijd tot zo'n belangrijke beslissing moet komen' (cijfer: 9)

'Slecht voorbereid. Niet alle betrokkenen uitgenodigd. De familie (opa) onvoldoende gehoord en serieus genomen.' (cijfer: 3)

'Ik vond het wel zinvol, maar het duurde wel lang en ik zit niet graag stil.' (cijfer: 6)

'In goede banen geleid. was niet heel makkelijk voor mij. Emotioneel, maar door alle steun goed gelukt. Ben ook heel gelukkig voor de kinderen.' (cijfer: 9)

'Het midden, omdat het hele plan wat is opgesteld nog moet blijken of dat wel werkt.' (cijfer: 5)

'De positiviteit die er vanuit gaat: zoveel mensen om je heen die van je houden en om je geven. De structuur ligt me niet. Mensen die makkelijk praten worden gehoord....' (Cijfer: 6,5)

'Prima initiatief. Had veel eerder plaats moeten vinden ten gunste van de kinderen.' (cijfer: 8)

'Veel concrete zaken zullen via moeder-oom-zoon moeten. Ik als moeder had meer samenwerking verwacht.' (cijfer: 2)

'Goed initiatief, zou bij de wet geregeld moeten zijn.' (cijfer: 10)

5.5 Waardering plan

Het na te streven resultaat van een Eigen-kracht conferentie is een veilig plan voor de kinderen waarover zorgen bestaan. Om een indruk te krijgen van de waardering van het door de familie zelf gemaakte plan, is de deelnemers gevraagd ook voor dit onderdeel een rapportcijfer te geven. Dit is door het overgrote deel gedaan (N=271).

Het gemiddelde rapportcijfer dat voor het plan wordt gegeven is 7,7. De cijfers variëren van 2 tot 10. In totaal geeft 95 % een 6 of hoger.

Over het algemeen is men enthousiast over het plan en hoe het tot stand gekomen is. In de toelichting op het cijfer worden veel opmerkingen gemaakt over de uitvoering van het plan. Deze variëren van scepsis tot vertrouwen in de uitvoering. Duidelijk is dat de respondenten het maken van het plan als stap één zien, maar dat de uitvoering van het plan volgens hen pas echt bepaalt of het plan geslaagd is.

Positieve elementen die in de beoordeling van het plan een rol spelen:

- de beste oplossing
- goed plan;
- compleet plan;
- uitvoerbaar plan;
- zelf gemaakt door familie (draagvlak);
- geslaagd plan;
- kind staat centraal in plan;
- zorgvuldig afgewogen plan;
- goede wil en vertrouwen in elkaar;
- hoopvol;
- duidelijk;
- iedereen is er voor gegaan;
- goede en plezierige uitleg;
- eigen mening komt in plan terug;
- iedereen is tevreden over plan;
- alle partijen weten waar ze aan toe zijn;
- geen beslissingen door buitenstaanders.

Negatieve elementen die in de beoordeling van het plan een rol spelen

- vaag plan;
- besluitvorming was rommelig;
- uitkomst teleurstellend;
- twijfel of iedereen er zich aan houdt (wil);
- twijfel of het niet te hoog gegrepen is (mogelijkheid).
- plan is niet volledig;

De volgende citaten geven weer hoe de deelnemers tot hun beoordeling kwamen:

'Het is een toppy plan.' (cijfer: 9)

'Omdat mijn ego tegenspreekt, maar het belang van het kind staat voorop.' (cijfer: 6)

'In principe was er al een plan, maar nu weten meer mensen van de familie ervan.' (cijfer: 7)

'Het is een individueel plan en zij heeft van zichzelf nog onvoldoende eigen kracht.' (cijfer: 2)

'I feel a balanced solution has been reached.' (cijfer: 9)

'Alleen maar gedraai, blijft in een cirkeltje.' (cijfer: 6)

'Een tien als het uitgevoerd wordt (kan worden) en een veel lager cijfer als dit niet het geval blijkt te zijn.' (cijfer: ??)

5.6 Waardering coördinator

De Eigen-kracht coördinator is degene die de deelnemers bij elkaar brengt en de conferentie faciliteert. Hoe kijken de deelnemers aan de Eigen-kracht conferenties aan tegen deze persoon? Om hier achter te komen is hen gevraagd ook hiervoor een rapportcijfer te geven.

Het gemiddelde rapportcijfer (N=278) dat de deelnemers geven is een 7,9. Het hoogste cijfer dat gegeven is, is een 10. Het laagste cijfer een 3. 97 % geeft een 6 of hoger.

Positieve elementen in de beoordeling van de coördinator zijn:

- enthousiast;
- attent;
- respectvol;
- neutraal;
- hulpvaardig;
- doet zijn/haar best;
- goed in organiseren;
- kan goede toelichting geven;
- duidelijk;
- bereikbaar;
- flexibel;
- kan goed luisteren;
- open;
- betrokken;
- belangstellend;
- vriendelijk;
- integer;
- lief;
- resoluut/standvastig;
- positief ingesteld;
- rustig;
- bereidwillig om vragen te beantwoorden;

- goede uitstraling;
- doorzettingsvermogen;
- geduldig.

Negatieve elementen in de beoordeling van de coördinator zijn:

- onzeker en niet geroutineerd (was eerste conferentie voor coördinator);
- te kort door de bocht;
- slecht geïnformeerd over situatie kinderen;
- luisterde niet goed;
- onleesbaar handschrift;
- te goedgelovig;
- te langdradig.

De volgende citaten geven weer hoe de deelnemers tot hun beoordeling kwamen:

'Neutraal, open en belangstellend.' (cijfer: 8)

'Omdat hij het goed uitgelegd heeft en het van onze kant (qua opmerkingen, situatie) begrijp.' (cijfer: 7)

'Slecht voorbereid. Was niet op de hoogte waar en bij wie de kinderen woonden.' (cijfer: 5)

'Goed gecoördineerd. Integer maar wel volhardend op een goede manier. Laat veel bij de familie, maar wil daar zo mogelijk wel bij helpen.' (cijfer: 8)

'Vrij onzeker. Eerste keer.' (cijfer: 6)

'Zeer positieve instelling. Straalt ook uit dat de Eigen-kracht conferentie gaat lukken. Om dit werk te kunnen doen, moet je dat ook kunnen uitstralen. Lijkt me erg moeilijk.' (cijfer: 10)

5.7 Overige opmerkingen en suggesties

De vragenlijst is besloten met de vraag of de deelnemers nog opmerkingen of suggesties hebben. Veertig procent van de respondenten maakt gebruik van deze mogelijkheid. Onderstaande opsomming omvat alle geplaatste opmerkingen in willekeurige volgorde:

Suggesties en inhoudelijke opmerkingen:

- meer tijd nemen voor de voorbereiding;
- meer betrokkenen uitnodigen;
- datum beter afstemmen;
- belang van kinderen op de eerste plaats;
- minder etenswaren is ook voldoende;
- meer eten;
- zelf eten meenemen staat niet in folder;
- op tijd de datum doorgeven;
- namen correct spellen;
- geen kinderen erbij;
- een rustgevende ruimte is beter;
- alternatieve instanties noemen voor als je toch niet tot een oplossing kan komen;

- het duurt te lang;
- goed dat er een follow-up komt;
- iedereen horen;
- meer aandacht voor de oorzaak: de ouders;
- meer concrete aanwijzingen over instanties-hulpverlening;
- informatie tijdens de conferentie kan beknopter;
- afspraken maken over evaluatie en wijzigingen;
- houvast van een formulier was prettig geweest;
- iets met sturing om ervoor te zorgend at het niet te lang duurt;
- benoem een goede (onafhankelijke?) voorzitter;
- maak van tevoren een lijst met mogelijkheden en tips;
- elk half jaar evalueren;
- meer naar buiten brengen van Eigen Kracht;
- eindtijd afspreken;
- deelnemers vertellen dat het lang kan duren;
- een keer uitleggen is genoeg;
- betere verslaglegging.

Uitingen van (on)tevredenheid:

- ben heel tevreden;
- levert veel op in korte tijd;
- ga zo door;
- het was een rommeltje;
- schijnvertoning: kindbescherming doet toch eigen zin;
- goede doelstelling en werkwijze;
- hartelijk dank;
- nut is voor mij zondermeer aangetoond;
- hoop dat dit veel meer plaats gaat vinden in de hulpverlening;
- hulpverleners kunnen te weinig doen;
- contact in de familie is verbeterd;
- was gezellig;
- prettige ervaring;
- prettige samenwerking;
- dit wordt ook in Nederland een groot succes.

Tot slot nog een aantal hartenkreten en meningen van leden van familie en sociaal netwerk:

'Het is een heel goede manier om te beslissen over zoiets belangrijks. Het geeft ook in korte tijd veel duidelijkheid over wat er gaat gebeuren. Het haalt veel onzekerheden en angsten snel weg.'

'Waarom wordt de bijeenkomst 'conferentie genoemd? Denkt u dat de mensen dan eerder komen?'

'Ondanks mijn scepsis, toch een zinvolle leuke avond.'

'Ik hoop het nooit meer mee te maken. Maar hoop wel dat alles uitgevoerd wordt voor de hulp die ze nodig heeft.'

'Wij kwamen niet aan het woord, kregen geen eerlijk antwoord. Het heeft niets geholpen, de kindbescherming had toch al alles vast op papier staan.'

'Ik hoop dat het goed komt met het kind waar wij mee bezig waren. Ik wil ook in latere stadium meedoen.'

'Het respect voor elkaars meningen en ideeën was groot, waardoor er een constructief plan bedacht werd. Het is goed te zien als de neuzen één richting op wijzen.'

'Het is mij 100 % meegevallen. Nadat het ijs gebroken was denk ik dat we een goede dag -soms moeilijk en pijnlijk- gehad hebben, maar wel verhelderend.'

'Ik hoop dat alles naar plan verloopt.'

6 Samenvatting en conclusies

6.1 Inleiding

Dit rapport doet verslag van de jaarcijfers 2003 van Eigen Kracht. Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel dat de verantwoordelijkheid voor het maken van een hulpplan legt bij de direct betrokkenen (familie en sociaal netwerk).

In deze jaarcijfers wordt beschreven wat in 2003 de feitelijke gegevens rond verwijsgedrag zijn, hoeveel Eigen-kracht conferenties er zijn gehouden en wat de resultaten en gang van zaken tijdens de conferenties zijn. De uitkomsten van de tevredenheidsenquêtes onder verwijzers en deelnemers uit familie en netwerk zijn tevens in dit verslag opgenomen

In 2003 werden in totaal 84 zaken afgerond. Het onderzoek omvat deze 84 zaken, afkomstig uit de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Gelderland, Noord-Holland (incl. Amsterdam) en Zuid-Holland. Het onderzoek heeft plaatsgevonden door bestudering van schriftelijke bronnen.

Informatie over de feitelijke gegevens zijn verkregen bij de Eigen-kracht coördinatoren. Zij hebben daartoe een registratieformulier met open en gesloten vragen ingevuld.

De gegevens over de tevredenheid zijn verkregen uit een tevredenheidsenquête onder de deelnemers aan de Eigen-kracht conferentie.

Er heeft geen selectie van zaken plaatsgevonden. Alle 84 afgeronde zaken zijn bestudeerd. De uitkomsten geven derhalve een representatief beeld van de zaken in 2003. Dit geldt ook voor de tevredenheidsenquêtes. De respons onder verwijzers bedroeg 94 %, die van leden van familie en netwerk 68 %. Door de ondervertegenwoordiging van kinderen zijn de uitkomsten niet representatief voor deze groep deelnemers.

6.2 Verwijsgedrag

In 2003 zijn er 119 verwijzingen naar Eigen Kracht gedaan. De verwijzingen konden meteen in behandeling genomen worden; er waren geen wachtlijsten.

Het grootste deel (68 %) van de verwijzers werkt bij een bureau Jeugdzorg. Van deze verwijzingen is 49 % afkomstig van de vrijwillige hulpverlening van het bureau jeugdzorg, de rest van de afdeling jeugdbescherming. Overige verwijzers zijn hulpverleners uit ondermeer de gezondheidszorg, raad voor de kinderbescherming en AMK. Soms verwijst Vrouwenopvang of iemand van een school of een familielid.

Verwijzers zetten Eigen Kracht het meest in bij gezinnen die al langer hulpverlening krijgen. Slechts een op de vier gezinnen krijgt een Eigen-kracht conferentie aangeboden in het eerste jaar dat zij met hulpverlening te maken hebben.

De verwijzers noemen gedragsproblemen van het kind, dood/ziekte van ouders of kind, verslavingsproblemen van de ouders en mishandeling/geweld als meest voorkomende problematieken. Verder komen voor: echtscheidingsproblemen, psychiatrische problemen van ouders, onmacht en overbelasting van ouders, huisvestings- en geldproblemen van de ouders.

De verwijzer wil dat familie en netwerk een plan maakt over gemiddeld 1,4 kwesties. Meestal moeten afspraken gemaakt worden over de opvoeding van het kind en waar het kind moet wonen. Iets minder dan de helft van de kinderen voor wie de Eigen-kracht conferentie gevraagd wordt, is op dat moment uit huis geplaatst.

Per verwijzing gaat het gemiddeld om meer dan één kind (1,6). Zes op de tien kinderen zijn in de leeftijd van 0-12 jaar, de rest is ouder. Het zijn vrijwel evenveel meisjes als jongens. De helft van de kinderen heeft minimaal één ouder die buiten Nederland geboren is. Meest voorkomende achtergrond is dan respectievelijk Surinaams, Antilliaans, Marokkaans en Roma.

In de voorbereiding van en tijdens de Eigen-kracht conferentie werken verwijzer en Eigen-kracht coördinator samen. Beiden zijn over het algemeen tevreden over deze samenwerking. De verwijzer beoordeelt de samenwerking met de coördinator met een 8 (zie ook 6.4). De Eigen-kracht coördinator beoordeelt de samenwerking met de verwijzer gemiddeld met een 7,5.

6.3 Resultaat en verloop Eigen-kracht conferentie

Wanneer aan gezinnen wordt voorgesteld de familie en het sociale netwerk bij de oplossing van hun problemen te betrekken, stemmen de meesten daarmee in. Bij 63 % van de onderzochte zaken leidde het contact met de Eigen-kracht coördinator tot een conferentie; familie en bekenden kwamen bij elkaar om samen een plan te maken.

In 37 % van de zaken waar een Eigen-kracht coördinator aan het werk ging, kwam het niet tot een conferentie. Meest voorkomende reden is dat de familie in de voorbereidingstijd zelf tot een plan kwam zonder nog een officiële conferentie nodig te hebben. Daarnaast was door wijziging van de omstandigheden de conferentie-vraag soms niet meer van toepassing, wilden ouders of kind niet of waren de familierelaties te zwaar beschadigd.

Van de 84 zaken die in 2003 werden afgerond, kwam het 53 maal tot een Eigen-kracht conferentie. Meer dan de helft van de conferenties wordt binnen twee maanden gerealiseerd; driekwart binnen drie maanden.

Het merendeel van de mensen die gevraagd worden om mee te doen met een Eigen-kracht conferentie, neemt de uitnodiging aan. Gemiddeld nemen 13,6 personen deel aan een Eigen-kracht conferentie. Van hen is 63 % familie, 16 % lid van het sociaal netwerk en 21 % professional.

Soms besluit een Eigen-kracht coördinator dat iemand niet welkom is op de conferentie. Reden hiervoor is meestal dat zij de veiligheid van andere deelnemers in gevaar kunnen brengen of dat andere deelnemers de confrontatie met hen niet aan kunnen.

De families kiezen er zelden voor om in een hulpverleningsinstelling bij elkaar te komen. Hun voorkeur gaat uit naar een 'gezellig' voor hen bekend wijk- of kerkgebouw, liefst goed bereikbaar. De helft van de Eigen-kracht conferenties wordt op een doordeweekse dag gehouden, de rest in het weekend. De meeste bijeenkomsten zijn overdag.

Iets meer dan de helft van de Eigen-kracht conferenties neemt 1 tot 5 uur in beslag, de rest langer. De meeste families gebruiken hiervan gemiddeld 1 tot 3 uur voor de besloten tijd.

In 47 zaken (92 %) slaagden familie en netwerk er in om het in één bijeenkomst eens te worden over een plan, en in drie situaties (6 %) was een tweede bijeenkomst nodig om dit resultaat te bereiken. Al deze plannen werden door de verwijzer als veilig voor het kind beoordeeld en als zodanig geaccepteerd als uitgangspunt voor verdere hulpverlening. Bijna 90 % van de plannen bevat een afspraak over een evaluatiemoment.

6.4 Tevredenheid verwijzers

Verwijzers zijn in meerderheid tevreden over de Eigen-kracht conferentie. Zij waarderen de bijeenkomst zelf gemiddeld met een 7,7. Er is tevredenheid over de uitkomst, de medewerking en inzet van de familie, de gang van zaken en de samenwerking met de Eigen-kracht coördinator.

Het resultaat van de conferentie -het plan- geven zij gemiddeld een 7,2. Deze ruime voldoende strookt met het feit dat de verwijzers de plannen van de families als veilig en wettig hebben geaccepteerd. Bij het geven van het rapportcijfer hebben de verwijzers vooral gelet op de duidelijkheid, haalbaarheid, volledigheid en meetbaarheid van het plan. Ook vinden zij de inbreng en medewerking van de familie aan het proces van besluitvorming belangrijk.

Van de verwijzers vindt 89 % dat zij voldoende zijn geïnformeerd door de Eigen-kracht coördinator.

De informatie waar zij het meest behoefte aan hebben, betreft hun eigen rol en inbreng tijdens de voorbereidingsperiode en de conferentie zelf.

Daarnaast willen zij geïnformeerd worden over de gang van zaken tijdens de bijeenkomst. Ook is er interesse over wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt.

De Eigen-kracht coördinator krijgt het hoogste gemiddelde rapportcijfer: een 8. De verwijzers letten in hun beoordeling op het verloop van de samenwerking, de bereikbaarheid, houding en vaardigheden van de coördinator en diens organisatievermogen.

Met de Eigen-kracht regiomanager hebben de meeste verwijzers alleen in het begin te maken op het moment dat zij een zaak bij Eigen Kracht aanmelden. De regio-manager wordt gemiddeld met een 7,9 gewaardeerd. Bij het bepalen van dit cijfer speelt de bereikbaarheid van de regio-manager een rol, de verstrekking van informatie, diens houding en het feit dat er snel gestart kon worden door de inschakeling van een Eigen-kracht coördinator (geen wachtlijst).

6.5 Tevredenheid deelnemers uit familie en netwerk

De aanwezige deelnemers uit familie en netwerk zijn voornamelijk ooms en tantes, vrienden, grootouders, ouders, neven en nichten.

Deze volwassenen waarderen de Eigen-kracht conferentie als geheel met een 7,5.

Bij de beoordeling van de conferentie letten de deelnemers ondermeer op de sfeer, de kwaliteit van de informatie, de aanwezigheid van familie en hulpverleners, de uitkomst (plan) en de haalbaarheid van de uitkomst.

Men is gevraagd het plan apart een cijfer te geven; dit is gemiddeld een 7,7. Men let vooral op de kwaliteit (compleet, duidelijk, kind centraal) en de haalbaarheid van het plan. Ook vindt men het proces van de besluitvorming belangrijk (goede wil, vertrouwen, zelf door familie bedacht).

Men is over het algemeen tevreden over de mogelijkheden om deel te kunnen nemen aan het besluitvormingsproces. Tijdens de conferentie heeft 92 % voldoende kunnen vragen en 88 % voldoende kunnen zeggen. Daarnaast vindt slechts 6 % dat zij niet actief mee te heeft kunnen doen. Zeventig procent vindt dat zij geheel hebben kunnen meewerken, 24 % dat zij dit ten dele heeft kunnen doen.

Net als de verwijzers hebben de leden van familie en netwerk behoefte aan informatie. Allereerst willen zij dingen weten over de actuele situatie van kind en ouders en de mogelijkheden voor hulp. Daarnaast wil men geïnformeerd worden over de gang van zaken tijdens de Eigen-kracht conferentie en praktische informatie over de datum, locatie en deelnemers van de conferentie. Ook is men geïnteresseerd in de uitgangspunten van Eigen Kracht.

95 % van de deelnemers vindt dat zij voldoende geïnformeerd is door Eigen-kracht coördinator. 86 % is van mening voldoende geïnformeerd te zijn door de verwijzer. De informatie die men van de coördinator verwacht gaat vooral over de conferentie zelf. Van de verwijzer verwacht men meer te weten te komen over de achtergronden van het gezin, ziektes en stoornissen en de mogelijkheden van hulpverlenende instanties.

De deelnemers zijn tevreden over de Eigen-kracht coördinatoren; zij waarderen de coördinator gemiddeld met een 7,9. Zij hechten ondermeer aan hun enthousiasme, doorzettingsvermogen, neutraliteit, organisatiekwaliteiten en positieve instelling.

Literatuurlijst

Beek, F. van (2003a). *Eigen Kracht volgens plan? Onderzoek naar de plannen en follow-up van de Eigen-kracht conferenties* (deelrapport 2). Voorhout: OKS/WESP.

Beek, F. van (2003b). *Eigen Kracht conferenties. De eerste ervaringen in Nederland*. Voorhout: WESP.

Beek, F. van (2004). *Het gaat toch over mijn toekomst? Onderzoek naar de mening van kinderen en jongeren over Eigen-kracht conferenties*. Voorhout: WESP.

Beek, F. van en Gramberg, P (2003). *Is dit de toekomst van de jeugdzorg? Onderzoek naar de tevredenheid van de (volwassen) deelnemers van Eigen-kracht conferenties* (deelrapport 4). Voorhout: OKS/WESP.

Best denkbare plannen. Projectplan Eigen Kracht in Overijssel 2004 (2003). Zwolle: projectgroep Eigen Kracht Overijssel.

Budford, G., Merkel-Hoguin, L., Nixon, P. (2003). *Learning with families: A Synopsis of FGDM research and evaluation in Child Welfare*. In: Promising results, potential new directions: International FGDM research and evaluation in Child Welfare (page 2-11). Englewood (USA): American Humane.

Joanknecht, L. (2003). *Wettelijke positie cliënt cruciaal voor toekomst jeugdzorg*. Recht van burgers hoort in Wet op de jeugdzorg. In: Nederlands Tijdschrift voor Jeugdzorg 3, pagina's 132-139.

Pagée, R. van (2001). *De Eigen-kracht conferentie*. De shift van hulpverlening naar dienstverlening. In: Nederlands Tijdschrift Jeugdzorg 3, pagina's 154-162.

Pagée, R. van (redactie) (2003). *Eigen Kracht. Family Group Conference in Nederland*. Van model naar invoering. Amsterdam: SWP.

Portengen, R. (2002) *Dichter bij huis. Netwerkleegzorg in Nederland*. Utrecht: NIZW/Trillium.

Projectvoorstel Eigen-kracht conferentie. Familie beslist zelf over hulpverlening. (2000) Voorhout: